

(25) el-MUİZ الْمُعِزَّ

(26) el-MÜZİL الْمُذِلَّ

Sözlükte “dengi ve benzeri bulunamayacak derecede değerli ve şerefli, güçlü ve yenilmez olmak” mânasında masdar ve “güç, şiddet, yenilmezlik” anlamında isim olarak kullanılan **izz** (**izzet**) kökünün “if‘âl” kalıbından türemiş bir sıfat olan **muiz** (**muizz**) “aziz kılan” demektir. Allah’a nisbet edildiğinde “dilediği kimseyi yücelten, güçlü ve değerli kılan” mânasına gelir

el-Muiz, esmâ-i hüsnâ hadisinde **el-Müzil** (**müzill**) ismiyle birlikte zikredilmiştir. Bunun kaynağı olan âyette de iki isim yan yana getirilmiştir. "**Müzil**" kelimesi “zelil olmak, hor görülmek” anlamındaki **züll** (**zillet**, **mezellet**) kökünün “if‘âl” kalıbından bir sıfat olup "**zelil**", "hakir ve alçak duruma düşüren" demektir. Zât-ı ilâhiyyeye nisbet edildiğinde “dilediği kimseyi hor ve hakir duruma düşürüp bütün üstünlük niteliklerini ondan kaldıran” mânasına gelir.

"**müzil**" Kur'an'da geçmemekte, "**muiz**" isminde olduğu gibi türetildiği kökün masdarından gelen fiil şeklinde Allah'a izâfe edilmektedir (Âl-i İmrân, 26).

Âlimler, "**muiz-müzil**" isimlerinin karşıt olmakla birlikte zât-ı ilâhiyyeye nisbetleri açısından beraber kullanılmasının gerektiğini vurgulamış ve buna "**kâbız-bâsıt**", "**hâfid-râfi**" gibi isimleri örnek göstermişlerdir.

Kuşeyrî, bu iki ismin hem dünya hem âhiret hayatında geçerli olduğunu belirttikten ve muizzin, zâhiden muvahhide kadar yükselen mânevî mertebe sahiplerini nasıl yücelttiğini ifade ettikten sonra Allah'ın kullarını aziz kılışının temel ilkesi olarak kanaati göstermiştir. Zira aşağılanmanın asıl sebebi hırsla kapılmaktır. **Büyükler şöyle demiştir:** “Allah hiçbir kulu nefsinin zilletini gösterecek şuuru lutfettiği kimse kadar aziz, hiçbir kulu da nefsinin yüceliğini vehmettirecek duyguyu verdiği kimse kadar zelil kılmamıştır”

(26) es- SEMİ' السميع

Sözlükte “işitmek, duymak, bir dileği kabul etmek, anlamak; duyurmak” mânalarındaki **sem'** kökünden türeyen **semî'** “işiten” demektir. Allah'a nisbet edildiğinde “**işitmeye konu teşkil eden her şeyi işiten**” diye açıklanır.

* Allah'ın işitmesi kulak gibi bir organa veya araca bağlı değildir.

Semî' ismi kırk altı âyette Allah'a izâfe edilmiş olarak geçmektedir.

es- Semî'in şu üç mânası üzerinde durulur:

Birincisi, Allah'ın zâtıyla kâim işiticilik olup işitilecek şeylerin kendisine gizli kalmadığı zâtın ezelî sıfatını teşkil eder; **basîr**, **alîm**, **kadîr** gibi. Bu anlamda semî' için ilgi alanı düşünmeye gerek yoktur. Bu ilâhî isim veya sıfat karşısında gizli ile âşikâr, konuşma hali ile sükût hali eşittir, çünkü Allah'ın işitmesi kulak vb.

vasıtalara bağılı değildir. Allah gece karanlığında büyük bir kayanın üzerindeki siyah karıncanın kımıldıyışını duyar. İkinci anlamı “işittiren” demek olup burada mutlaka bir ilgi alanı (işitilecek şey) söz konusudur. Kur’ân-ı Kerîm’de sem’ kavramının kullanılışında bu mâna Allah’a izâfe edilmiştir (el-Enfâl 8/23). çnc anlamı “dilek ve niyazları kabul eden” şeklindedir. Bu mâna Kur’an ve hadis metinlerinde yer alan sem’ kavramlarının bir kısmında görülmektedir. Kuşeyrî, işitme ve görme yeteneklerini (kulak ve gözünü) meşr olmayan şeylerden koruyan kimseyi Allah’ın seveceğini ve bu duyularını doğru yolda kullanmasına yardımcı olacağını belirtir. Rabbim cümlemizi